WARIES MISDAADREEKS · Nº 093

Hoogwatergeul in Heerde

De zaak van de vondst onder de dijk

Een strafdossier in zes tabs.
U bent de rechtbank.

UITGEVERIJ WARIES

Inhoud

Leeswijzer: u bent de rechtbank 4

Wie is wie 6

Situatiekaart 7

Dagvaarding 8

Tab A · De vondst (maart 2015) 10

Tab B · Het dossier van 1983 en 1999 18

Tab C · Het nieuwe onderzoek (2015) 29

Tab D · Ter zitting, 18 en 19 januari 2016 41

Tab E · Stukken ingebracht door de verdediging 56

Tab F · Requisitoir, pleidooi en laatste woord 61

De raadkamer: uw zes vragen 69

Werkbladen 1-3 70

Vonnisformulier 74

Hints 75

Het vonnis (verzegeld), met puntentelling 78

Nawoord 84

Leeswijzer: u bent de rechtbank

In maart 2015 graaft een machinist bij de aanleg van de hoogwatergeul tussen Veessen en Wapenveld een roestige herenfiets en een dichtgeslibde koffer op. Ze blijken van Wessel Brinkhorst, vertegenwoordiger in veevoer, die in november 1983 van de IJsseldijk verdween. Toen dacht iedereen dat hij was weggelopen: zijn vrouw kreeg zelfs een kaart uit Hamburg. De koffer vertelt iets anders.

De officier van justitie heeft één man gedagvaard: Derk Hulshof, inmiddels vierenzeventig, de buurman op wiens oude land de koffer lag. Het lichaam van Wessel Brinkhorst is nooit gevonden.

U zit de meervoudige strafkamer voor. Voor u ligt het procesdossier zoals de rechters het kregen, aangevuld met het proces-verbaal van de zitting en de stukken die partijen daar hebben ingebracht. Het dossier is verdeeld in zes tabs (A tot en met F). Alles wat u nodig hebt om tot een oordeel te komen, staat erin. Niets staat er toevallig in, maar niet alles is wat het lijkt: getuigen vergissen zich, verdraaien en zwijgen, en de procespartijen lezen het dossier allebei zoals het hen uitkomt.

De vragen die u in de raadkamer moet beantwoorden

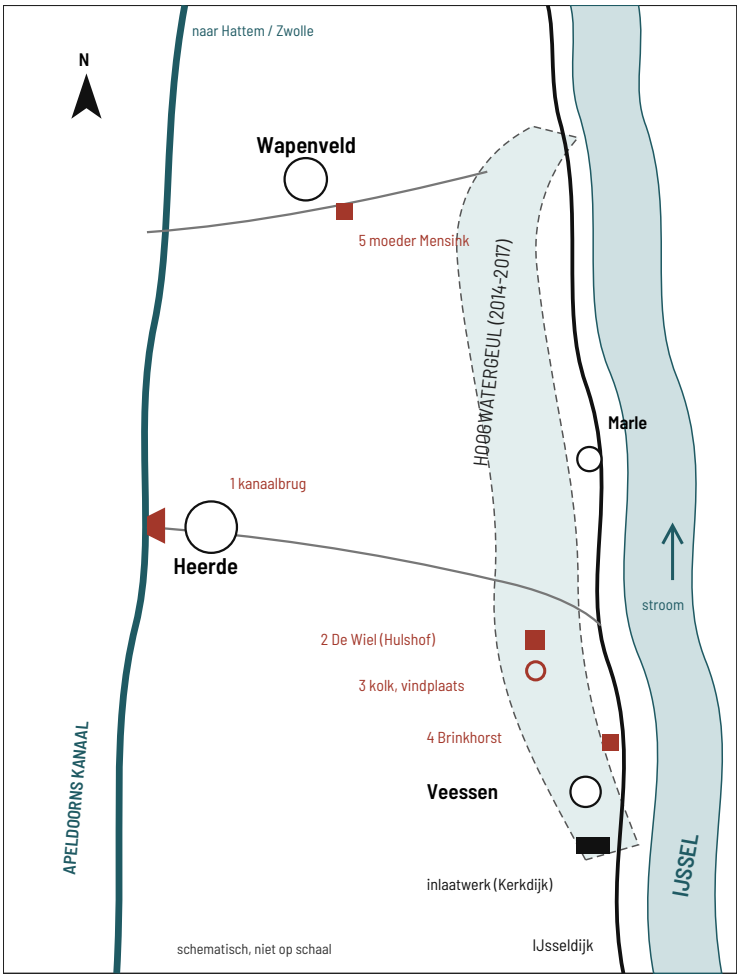
1. Is bewezen dat Derk Hulshof Wessel Brinkhorst van het leven heeft beroofd?
2. Wanneer zijn de fiets en de koffer in de kolk terechtgekomen? Geef het vroegst en het laatst mogelijke moment.
3. Wie heeft de kaart uit Hamburg geschreven en verstuurd?
4. Wie heeft Wessel Brinkhorst gedood, en waar en wanneer gebeurde dat ongeveer?
5. Wat heeft Derk Hulshof al die jaren verzwegen, en waarom?
6. Waarom zei Aleida Brinkhorst in 1983 dat haar man op zaterdagochtend was vertrokken?

Wie is wie

Leeftijd in november 1983 / in januari 2016.

Naam	Leeftijd	Rol
Derk Hulshof	42 / 74	verdachte; boer op De Wiel, buurman van het slachtoffer
Riek Hulshof-Brink	41 / overl. 2009	echtgenote van Derk Hulshof
Wessel Brinkhorst	36 / vermist	vertegenwoordiger bij Mengvoederbedrijf De Hoeve, Epe
Aleida Brinkhorst-Mensink	34 / 67	echtgenote van Wessel Brinkhorst
Joop (Johan) Wiggers	27 / 59	chauffeur bij De Hoeve (1979-1985)
Wilma Hesselink	25 / 57	toen echtgenote van Joop Wiggers
Ria Smit-Kroeze	24 / 56	administratief medewerker bij De Hoeve
G. Ravenhorst	58 / overl. 2004	directeur van De Hoeve
H. Pasman	51 / overl.	chauffeur bij De Hoeve
Bertus Kamphuis	35 / 67	loonwerker in Vorchten
Ruben Kamphuis	— / 35	machinist, zoon van Bertus; vond fiets en koffer
Janneke Ruitenberg	11 / 43	buurmeisje aan de dijk in 1983
H. Ruitenberg	1983 / overl. 1990	vader van Janneke, landbouwer
G. Mulder	1983 / overl.	wijkverpleegkundige in Wapenveld
P. Rouwenhorst	2015	uitvoerder aannemerscombinatie
Gijs Brummel	38 / 70	toen waard van café De Zwaan, Heerde
J. Bosch	1983	wachtmeester, rijkspolitie Heerde
H. Laarman	1999	brigadier, heropend onderzoek
M. Ekkel, T. Bouwmeester	2015	rechercheurs, Team Koude Zaken Oost
dr. K. van Wijnbergen	2015	bodemkundige, bureau Bodem en Sporen
drs. L. Ophof	2015	schriftkundige
mr. S.G. Lammers	2016	officier van justitie
mr. I. Dorgelo	2016	advocaat van Derk Hulshof
mr. A. Terpstra	2016	voorzitter van de meervoudige kamer

Situatiekaart

Bijlage bij het proces-verbaal van bevinding (stuk A-1), bewerkt door de griffie. 1: brug over het Apeldoorns Kanaal bij Heerde. 2: voormalige boerderij De Wiel van D. Hulshof (land in 2010 verkocht voor de geul). 3: voormalige kolk, vindplaats 17 maart 2015. 4: woning Brinkhorst aan de dijk (1983). 5: woning van mevrouw Mensink, moeder van Aleida Brinkhorst (1983).

0

Dagvaarding

Parketnummer 05/880193-15 · uitgereikt 2 november 2015

De officier van justitie bij het arrondissementsparket roept als verdachte op:

Derk Hulshof, geboren op 9 februari 1941 te Heerde, wonende te Heerde
om te verschijnen ter terechtzitting van de meervoudige strafkamer, zittingsplaats Zutphen, op maandag 18 januari 2016 om 09.30 uur en dinsdag 19 januari 2016 om 09.30 uur.

TENLASTELEGGING

hij op of omstreeks 18 november 1983 te Heerde, in elk geval in Nederland, opzettelijk en met voorbedachten rade Wessel Brinkhorst van het leven heeft beroofd, immers heeft hij, verdachte, met dat opzet en na kalm beraad en rustig overleg die Brinkhorst met een (tot op heden onbekend gebleven) voorwerp op het hoofd en/of het lichaam geslagen en/of (op een andere, tot op heden onbekend gebleven wijze) zodanig geweld op het lichaam van die Brinkhorst uitgeoefend, dat die Brinkhorst aan de gevolgen daarvan is overleden;

(artikel 289 Wetboek van Strafrecht)

subsidiair, indien het vorenstaande niet tot een veroordeling mocht leiden:

hij op of omstreeks 18 november 1983 te Heerde, in elk geval in Nederland, opzettelijk Wessel Brinkhorst van het leven heeft beroofd, immers heeft hij, verdachte, met dat opzet die Brinkhorst met een (tot op heden onbekend gebleven) voorwerp op het hoofd en/of het lichaam geslagen en/of (op een andere, tot op heden onbekend gebleven wijze) zodanig geweld op het lichaam van die Brinkhorst uitgeoefend, dat die Brinkhorst aan de gevolgen daarvan is overleden;

(artikel 287 Wetboek van Strafrecht)

TOELICHTING VAN DE GRIFFIE

Het lichaam van Wessel Brinkhorst is niet gevonden. Het openbaar ministerie stelt dat zijn dood uit het dossier volgt. Over verjaring: volgens het openbaar ministerie is de verja-

A

TAB A

De vondst maart 2015

Wat er op dinsdag 17 maart 2015 in werkvak 3 van de hoogwatergeul boven kwam, en wat de eerste onderzoekers erover vastlegden.

A-1 Proces-verbaal van bevinding 11
A-2 Verhoor machinist R. Kamphuis 12
A-3 Inventaris fiets en koffer 13
A-4 Rapport bodemprofiel 15

A-1

Proces-verbaal van bevinding

Politie Oost, team Noord-Veluwe · PL0600-2015081177 · dinsdag 17 maart 2015

Verbalisant: **R.J. Vermeulen**, hoofdagent
Plaats: werkvak 3 hoogwatergeul Veessen-Wapenveld, gemeente Heerde
Aanleiding: melding uitvoerder Combinatie Geulwerk, 10.42 uur

Op dinsdag 17 maart 2015 omstreeks 10.42 uur ontving de meldkamer een telefonische melding van de heer P. Rouwenhorst, uitvoerder van de aannemerscombinatie Geulwerk, die in opdracht van de rijksoverheid graafwerkzaamheden verricht ten behoeve van de hoogwatergeul. Hij meldde dat een machinist bij het ontgraven van een oude, gedempte waterpartij een fiets en een koffer had aangetroffen, en dat hij het werk ter plaatse had stilgelegd omdat hij "niet wist wat hier nog meer onder zat".

Omstreeks 11.05 uur kwam ik ter plaatse. Ik zag een werkput van ongeveer twintig bij twaalf meter, gelegen achter de plek waar volgens de uitvoerder tot 2011 de boerderij De Wiel heeft gestaan. Op het werkterrein stond een rupsgraafmachine met een slotenbak. Naast de put lag op een stuk plastic folie een sterk verroeste herenfiets. Aan de bagagedrager was met twee groene snelbinders een rechthoekige koffer bevestigd. De koffer was zwart van het slib. De uitvoerder verklaarde dat de machinist fiets en koffer met de hand uit de bak had gehaald nadat hij "iets van metaal" in de bak zag hangen.

Ik zag dat de bodem van de put op de plaats van de vondst op ruim drie meter beneden het maaiveld lag. De wand van de put toonde bovenin een dikke laag geel zand en daaronder een grijze, natte laag. Ik heb de put afgezet met lint en de uitvoerder verzocht niemand toe te laten.

Omstreeks 11.40 uur heb ik in de koffer, die aan één zijde was opengescheurd, door de scheur een donkerrood boekje zien zitten met op de voorzijde het rijkswapen. Ik heb de koffer niet verder geopend. Gelet op de mogelijkheid dat het een paspoort betrof, heb ik de officier van dienst ingelicht. Op diens aanwijzing is de Forensische Opsporing ter plaatse gekomen. Fiets en koffer zijn omstreeks 14.30 uur door de FO in beslag genomen en verpakt.

De uitvoerder verklaarde desgevraagd dat de grond in 2010 door de rijksoverheid is verworven van de familie Hulshof, die De Wiel tot dan toe bewoonde, en dat op oude kaarten op deze plek een kolk is aangegeven: een diepe waterplas

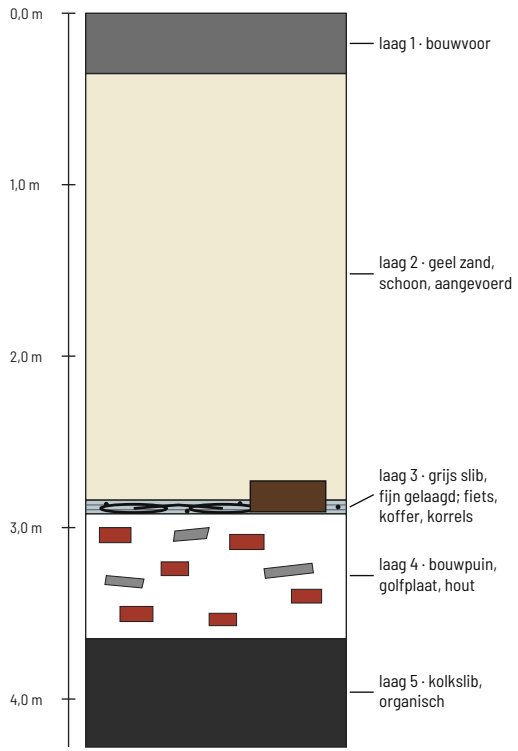
de koffer. Geen sporen die wijzen op een aanrijding; het voorspatbord is verbogen, vermoedelijk door de graafbak.

2. KOFFER

Koffer van bruin kunstleer op een kartonnen kern, 65 × 42 × 18 cm, met twee vergrendelingen. Beide vergrendelingen gesloten en op slot; geen sleutel aangetroffen, niet in de koffer en niet aan de fiets. De koffer is aan de lange zijde over circa 20 cm gescheurd. Na opname zijn de sloten in het laboratorium geforceerd. Inhoud, van boven naar beneden:

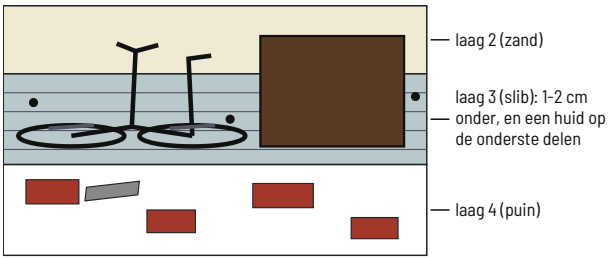
Nr.	Omschrijving
1	Drie overhemden, een trui, ondergoed, sokken; een colbert in grijze ruit
2	Toilettas met scheerapparaat, kam, tandenborstel
3	Nederlands paspoort op naam van Wessel Brinkhorst, geboren 3 mei 1947, afgegeven te Heerde, geldig tot 1987. Pasfoto deels leesbaar
4	Rijbewijs op dezelfde naam
5	Spaarbankboekje Spaarbank Heerde-Epe op naam van W. Brinkhorst; laatste mutatie 17-11-1983: opname f 6.000,00; saldo f 212,40
6	Zakagenda 1983 met opdruk "Mengvoederbedrijf De Hoeve, Epe"; sterk aangetast, zie afbeelding
7	Schriftje (A6), grotendeels onleesbaar. Op een binnenpagina zijn in balpen enkele regels leesbaar: "Kremer 1.150 / Rozendaal 800 / D. Hulshof 4.800 - terug / Wolbert 2.300"
8	Een foto van een jonge vrouw op een strand (achterzijde onbeschreven); een opgevouwen wegenkaart van Noord-Nederland

Geen geld, geen portemonnee en geen sleutels aangetroffen. Geen bloed of ander biologisch spoormateriaal meer aantoonbaar (langdurig verblijf in water).

Profiel P2, oostwand werkput, 0,6 m naast vindplaats. Diepte t.o.v. maaiveld.

Afbeelding 2. Schematische weergave profiel P2 met ingemeten positie van fiets en koffer.

Afbeelding 3. Detail van laag 3 rond de voorwerpen, verticaal sterk vergroot (niet op schaal).